

SPOPAD MED SLOVENCMI (Učbenik stran 107-109)

1. Zakaj so se Slovenci spopadli med seboj

Nasprotje med meščanskim in marksističnim taborom obstajajo že pred vojno zaradi in. Z okupacijo se nasprotja poglobijo, zaradi želje po **vodenju Slovencev med okupacijo** in **povojnem prevzemu oblasti**.

- Komunistična stranka in somišljeniki organizirajo **oborožen odpor** in **ustanovijo OF**.
- Meščanski tabor – **lojalnost do okupatorja**. Posamezni pripadniki meščanskega tabora so čedalje bolj nestrpni do OF in odklanjajo sodelovanje, nekateri začnejo sodelovati z okupatorjem, postanejo **KOLABORANTI** ali izdajalci.

Kaj prevzame VARNOSTNO-OBVEŠČEVALNA SLUŽBA (VOS)?

VOS prevzame kazenske ukrepe za izdajalce. S smrtjo kaznuje številne protikomunistično usmerjene Slovence in tudi nekatere člane partizanskega gibanja.

“Člen II. S smrtjo se kaznuje:

1. Kdor izda neposredno ali posredno oblastem okupatorjev ali z namenom izdaje priobči ali širi tajnosti organizacije in dela narodnega osvobodilnega gibanja;

2. Kdor izda ali ovadi oblastem okupatorjev osebe, ki vodijo sodelujejo ali podpirajo narodno osvobodilno gibanje;»

(Odluk SNOO o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitev. 16. september 1941)

Odločilo vlogo v spopadu med Slovenci je imela tudi **KATOLIŠKA CERKEV**.

Iz obeh virov razberi kateri tabor (meščanski in/ali marksistični) duhovniki podpirajo med 2. svetovno vojno

Duhovniki podbirajo oba tabora. Nekateri se odločijo za meščanski tabor (VIR A-besedilo), drugi za marksistični tabor (VIR B - fotografija).

“Večina duhovnikov v Ljubljanski pokrajini je proti OF nastopala odkrito, spodbujala nastanek vaških straž, duhovniki so ovajali pristaše OF in propagirali vstop v razne fašistične organizacije.”

(Božo Repe, Napa doba, DZS, Ljubljana, 1995)

Fotografija 14. divizije, partizanske čete. Prvi iz leve je duhovnik.

2. Ustanovitev vaških straž

Nestrpnost med obema tabora preraste v oborožene spopade.

Meščanski tabor leta 1941 ustanovi oborožene skupine imenovane vaške straže.

Namen delovanja:

- samoobramba podeželskega prebivalstva pred revolucionarnim nasiljem posameznih članov OF,
- uničiti partizansko gibanje in tako bo vojni komunistom preprečiti prevzem oblasti.

Vaške straže ustanovljajo in organizirajo Italijani, pomagajo jim z oborožitvijo, obleko in hrano.

Na slovenskem ozemlju deluje tudi **četniško gibanje**.

Razloži za kaj se bojuje četniško gibanje, s kom se povezujejo in koga napadajo.

Četniško gibanje se bojuje za obnovitev Jugoslavije in vrnitev kralja. Napadajo partizane in se povezujejo s okupatorji Italijani .

S čim pripadniki vaških straž, četnikov in meščanskega tabora preidejo v kolaboracijo?

V kolaboracijo preidejo z oboroženim sodelovanjem z okupatorjem.

Kdaj in kje partizani premagajo vaške straže in četnike?

Ob kapitulaciji Italije 1943 je bil del vaških straž poražen pri Turjaku, četniki pa pri Grčaricah.

3. Za katere cilje so se borili slovenski domobranci

Ob kapitulaciji Italije so oblast v Ljubljanski pokrajini prevzeli Nemci. Vodstvo zaupajo **Leonu Rupniku**, ki načrtuje prevzem oblasti ob koncu vojne. Za obrambo pred komunizmom je bilo na njegovo pobudo ustanovljeno **slovensko domobranstvo**:

- domobranci so delovali kot pomožne policijske sile pod nemškim poveljstvom (od Nemcev dobivajo orožje in plačilo),
- varovali so prometne povezave in vasi,
- med nemškimi ofenzivami so proti partizanom pomagali redni nemški vojski.

S pomočjo vira, ki je del domobranske prisega, odgovori na naslednja vprašanja.

- Skupaj s katero vojsko naj bi se borili domobranci?

Skupaj z redno nemško vojsko.

- Za katere cilje naj bi se bojevali domobranci?

Borili so se za cilj uničiti komunizem in njegove zaveznike, borili naj bi se tudi za slovensko domovino

- Kdo so bili po tvojem mnenju v prisegi omenjeni »banditi«?

Banditi so partizani.

- Zakaj partizani in zavezniki domobrance prištevajo med kolaboracioniste (izdajalce)?

Domobrance prištevajo med kolaboracioniste, ker so sodelovali z okupatorjem. Bili so pomožne policijske enote pod okupatorskim nemškim poveljstvom, za kar so bili tudi plačani.

Kaj se zgodi z domobranskimi enotami ob koncu druge svetovne vojne?

Ob koncu vojne se domobranci skupaj z nemškimi enotami pred jugoslovansko armado umaknejo na Koroško in se tam predajo zavzenikom. Med umikom še potekajo boje s partizansko vojsko.

»Prisegam pri Vsemogočnemu Bogu, da bom zvest hraber in svojim nadrejenim pokoren, da bom v skupnem boju z nemško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom Vodje Velike Nemčije, SS. Četami policijo proti banditom in komunizmu, kakor tudi njegovim zaveznikom svoje dolžnosti vestno izpolnjeval za svojo slovensko domovino, kot del svobodne Evrope.«

(Domobranska prisega izrečena na veliki proslavi, 20. aprila 1944 na Hitlerjev rojstni dan.)